

„To nemůže být konec“, II.

[Ježíše Krista] milujete, ačkoli jste ho neviděli. V něho věříte, třebaže ho ještě nevidíte. Budete jásat v nevýslovné a zářivé radosti, až dosáhnete cíle své víry, totiž spásy duše. (1 Petr 1, 8–9)

Když dělníkovi nastane konec pracovní doby, sbalí se a jde domů. Avšak Velikonoce nejsou koncem, u kterého si člověk řekne „mám splněno a nastává klid“. Představují leitmotiv každodenního života, naděje, budoucnosti, možností, které před námi stojí. Apoštol Petr s tímto přístupem chvíli zápasil. Jako očitý svědek mnoha událostí se těšil z osobního obohacení. Jako blízký Ježíšův spolupracovník požíval v rodící se církvi výraznou autoritu. Jeho povolání apoštola však bylo někde jinde (srov. Sk 10). Teprve potom začal žít Velikonocemi.

1. PŘÍPRAVA A KLÍČOVÉ POJMY

„Budete slyšet o válkách a uslyšíte válečné zvěsti. Dejte si pozor. Neděste se. To všechno nastane, ale to ještě není cíl.“ (Mt 24, 6)

O čem v těchto dnech rozmlouváte? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Jak vnímáte poslání církve, potažmo farnosti, ve společnosti?

Dokážete dohledat i jiné než vánoční skladby Jakuba Jana **Ryby?**

Vymezujete se vůči modlitbě jako „neviditelné činnosti duše“?

V židovské tradici je soubor biblických knih dělen do tří okruhů: **Tóra, Proroci a Spisy**. (srov. „je psáno v Mojžíšově Zákoně, v Prorocích i v Žalmech“, Lk 24, 44). Západní křesťanstvo obvykle používá čtyři odlišné okruhy: *Pentateuch* (= Tóra), *Historické knihy* (např. Joz; Sdc; 1, 2 Sam; 1, 2 Král); *Sapienciální knihy* (např. Žalm, Jób, Kaz, Pís); *Proroci* (např. Iz, Jer, Oz, Am). Židovská tradice potlačuje kronikářské chápání příběhů „historických knih“; vyprávění o obsazování Zaslíbené země, různé válečné šarvátky, vzestup a pád Království Izraele interpretuje jako *proroctví* (např. král David je prorok, srov. Sk 2, 30). **✚** Z posledních Ježíšových slov (Lk 24, 46–49) lze vyčíst **smysl existence církve** v pěti bodech: hlásání smrti a vzkříšení člověka (= evangelium); výzva k znovunalezení Boha v osobním životě (= metanoia); Boží milosrdenství a dar další životní šance (= odpuštění hříchů); středobod v Ježíši Nazaretském; působení mezi těmi, kterým evangelium nebylo dosud věrohodně hlášáno (= národy).

V krátké diskuzi si předsedající v hlavě shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby a připraví si vstupní modlitbu podle následujícího mustru:

Kdo? „Bože, náš Otče...“

Proč? „tvůj Syn je s námi, i když jsme rozrušeni;“^{Lk 24, 38}
ve křtu jsme byli oblečeni v Krista;“^{Lk 24, 49; Gal 3, 27}

Co? „naplň nás důvěrou a otevři naši mysl, abychom důvěřovali i šířili naději evangelia; ať v moci Božího Ducha jsme svědky pokoje i těm, kteří v církvi nenalezli přijetí;“

Jak? „Skrze Krista, našeho Pána.“

2. LÍTOST NAD HŘÍCHY A MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Kdykoli uředníci sedí za zamčenými dveřmi, jsou sevřeni strachem. Kdykoli se mezi nimi Ježíš objeví, říká: „Vyjděte ven!“ Kdykoli křesťany jímá strach z proměn vnějšího světa a z vývoje společnosti, připomínají ustrašené následovníky, kteří *nemohou věřit, že Ježíš je s nimi, a jen se diví.*^{Lk 24, 41} Dokážeme naší společnosti nabídnout naději a sejmout obavy z budoucnosti? Jsme svědky života, který s *otevřenou myslí* rozpoznává dobré věci a druhým lidem přináší *pokoj*.^{Lk 24, 36.45}

Následuje chvíle ticha.

V rámci úkonu kajicnosti je možné si obvyklým způsobem umýt ruce a pronášet u toho slova žalmu 51, 4 „Smyj ze mě, Bože, mou nepravost a očist mě od hříchu.“

V: *Jsi Svatý a Spravedlivý a přijal jsi nás za přátele, Pane:*^{Sk 3, 14}

smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Vyzýváš nás, abychom svůj život obrátili k Bohu, Kriste:

smiluj se nad námi.

O: Kriste, smiluj se nad námi.

V: Přijímáš naši jalovou lítost a odpouštíš hříchy, Pane:

smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,
odpuš' nám hříchy a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
Chválíme tě. Velebíme tě. Klaníme se ti.
Oslavujeme tě. Vzdáváme ti díky pro tvou velikou slávu.
Pane a Bože, nebeský Králi, Bože, Otče všemohoucí.

Pane, jednorozený Synu, Ježíši Kriste.
Pane a Bože, Beránku Boží, Synu Otce.
Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi;
ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby.
Ty, který sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

Neboť ty jediný jsi Svatý, ty jediný jsi Pán,
ty jediný jsi Svrchovaný, Ježíši Kriste,
se svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

Zde následuje **modlitba**, která shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby.

3. NASLOUCHÁNÍ PÍSMU

Ten, který seděl na trůně, řekl: „Hle – všechno tvořím nové! Napiš: Tato slova jsou spolehlivá a pravdivá. Já jsem A i Ω, začátek i konec. Tomu, kdo žíznil, dám pít z pramene živé vody zadarmo.“ (Zj 21, 5.6)

Bylo to první veřejné vystoupení Petra a Jana po letnicích. Tehdy je finanční nouze přiměla jednat in-spirit-ovaně a „ve jménu Ježíše Krista Nazaretského“ (Sk 3, 6) uzdravili chromého. On poprvé v životě vstoupil do Chrámu, poskakoval v něm (sic!) a děkoval Bohu (v. 8.22). Petr bystře pochopil, že zázrakem není samotné uzdravení, ale společný úžas a díkyvzdání. Seběhnuvšímu se publiku pak hlásal ještě větší uzdravení, *odpočinutí* (v. 20) od invalidity hříchu. Izaiáš měl ve svém dávném proctví pravdu: chromí poskočí a němí budou chválit Boha (Iz 35, 6)! (srov. poskakování vykrmených telátek, Mal 3, 20)

Úryvek ze Skutků apoštolů.

3, 13–20 (BOG+jäg)

Petr promlouvá u Šalamounova podloubí: 3, 11≈26

P Petr promluvil k lidu: „*Bůh Abrahámův, Izákův a Jakubův, Bůh našich praotců*^{Ex 3, 6.15} oslavil svého služebníka Ježíše, kterého jste vy vydali a zřekli se ho před Pilátem, který ho chtěl propustit. Svatého a Spravedlivého jste se zřekli a vyprosili jste si milost pro vraha. Původce života jste dali zabít, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých, a my jsme toho svědky. A protože v něho věříme, dalo Ježíšovo jméno sílu tomuto člověku, kterého vidíte i znáte. A právě víra, která od něho pochází, úplně uzdravila tohoto nemocného před očima vás všech. Já ovšem vím, bratři, že jednáte z nevědomosti, a stejně tak i vaši přední muži. Bůh to dopustil, aby se splnilo, co předem oznámil ústy všech proroků, že jeho Mesiáš bude trpět. Změňte se tedy a obraťte se k Bohu, aby vaše hříchy byly zahlazeny, aby přišla od Pána ona doba oddechnutí a aby vám poslal Mesiáše, který byl pro vás určen, Ježíše.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Nedělního rána skupina žen přiběhla za učedníky, že prý nějakí muži u Ježíšova hrobu říkali, že byl vzkříšen (Lk 24, 6). Petr to šel prověřit, ale nic nezjistil (v. 12). Po celém dni, pozdě v noci vtrhli do místnosti dva z jejich přátel, že prý dnes s Ježíšem mluvili cestou do Emauz (v. 35). Neměli nějaké přeludy? Ježíš přeci zemřel na kříži a jeho tělo už v horku ztratilo po několika dnech lidskou podobu.

(E – Evangelista; J – Ježíš)

Závěr evangelia podle Lukáše.

24, 35–53 (BOG+jäg)

Vzkříšený Ježíš se setkává s dvěma učedníky na cestě do Emauz: 24, 13≈35

E Dva učedníci vypravovali, co se jim přihodilo na cestě do Emauz a jak Ježíše poznali při lámání chleba.

E Když o tom mluvili, stál on sám uprostřed nich a řekl jim:

J „Pokoj vám!“

E Zděsili se a ve strachu se domnívali, že vidí ducha.

J „Proč jste rozrušeni a proč vám v mysli vyvstávají pochybnosti? Podívejte se na mé ruce a na mé nohy: vždyť jsem to já sám! Dotkněte se mě a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jak to vidíte na mně.“

E A po těch slovech jim ukázal ruce a nohy. Pro samou radost však tomu pořád ještě nemohli věřit a jen se divili.

J „Máte tady něco k jídlu?“

E Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a před nimi pojedl.

J „To je smysl mých slov, která jsem k vám mluvil, když jsem ještě byl s vámi: že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v Mojžíšově Zákoně, v Prorocích i v Žalmech.“

E Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu.

J „Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých a v jeho jménu bude hlásáno obrácení, aby všem národům, počínajíc od Jeruzaléma, byly odpuštěny hříchy. Vy jste toho svědky. Hle – já vám pošlu zaslíbení mého Otce. Vy tedy zůstaňte ve městě, dokud nebudete oblečeni mocí z výsosti.“

E Vyvedl je pak směrem k Betánii, zvedl ruce a požehnal jim. A zatímco jim žehnal, odloučil se od nich a byl nesen do nebe.

Oni se mu poklonili a s velikou radostí se vrátili do Jeruzaléma.

Byli stále v Chrámě a velebili Boha.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Starozákonní mudrci hned na první stránce Bible nahlíží krásu člověka a rozjímá nad důsledky jeho svěhlosti. Recituje dávnou báseň o hledání člověka Bohem a poodhaluje smysl a naplnění lidského života: „Plodte a množte se... K jídlu jsem vám dal všechny rostliny a plody stromů“ (srov. Gn 1, 28–30). Nejedna posluchač si přitom položí otázku: „Je posláním člověka žít jako vegetarián?“ Jak je pak možné, že vzkříšený Kristus – nový Adam (srov. 1 Kor 15) – se ve svém prvním veřejnějším gestu domáhá pečené ryby? V celém evangeliu navíc nemáme žádnou výslovnou zmínku, že by Ježíš jedl maso. Ano, poznámek o žroutu a pijanovi je vícero (např. Lk 7, 34), ale masožroutství chybí. Oslavené tělo nadto nepotřebuje jíst (1 Kor 6, 13). Co se dělo s rybou v oslaveném trávicím traktu, který se nečekaně objevuje a mizí? Proč apoštol Pavel později řekne, aby křesťané přijímali mezi sebe i *slabé ve víře*, a dokonce i ty, kteří jedí pouze zeleninu (Řím 14, 1–3)? Pokud je výslovně zmíněná pečená ryba známkou reality vzkříšení člověka (Lk 24, 41.46), neměla by být i viditelným znamením současného křesťana, ponořeného do tajemství Kristovy smrti a vzkříšení (Řím 6, 4)? Nemá pravdu františkánský intelektuál Antonín z Padovy, když říká, že „pečená ryba“ vyjadřuje trpčícího, žárem lidského hněvu připeceného Mesiáše? Sluší se vůbec Bohu předkládat nějakou rybu, když je od nepaměti zvyklý, že z izraelských oltářů přijímá hovězí, jehněčí, skopové, popř. pernatou zvěř (srov. Lv 9, 24)?

Lukáš v evangelním vyprávění jednoduše poznamenává, že učedníci „podali Ježíšovi pečenou rybu a on před nimi pojedl“ (srov. Lk 24, 42–43). Zní to jako drobnost. Přesto se ten kousek večere stává výmluvným symbolem celého Ježíšova působení, korunovaného vzkříšením člověka. Je to přirozený pokrm, který podtrhuje oslavené lidské tělo a odmítá ne-smyslovou spiritualizaci člověka. To znamená je srozumitelné i po dvou tisících letech. Uzená makrela v umaštěných novinách má přeci stále své (kulturní) kouzlo. Chutě, vůně, hmat i pohyb patří ke tomu nejlepšímu z lidského těla. Tak proč by se měl člověk při modlitbě smrsknout na pouhou neviditelnou dušičku, která se neviditelně raduje, neviditelně lituje nebo neviditelně projevuje díky? Proč by víra nemohla člověku procházet až do morku kostí (počínaje křestním vyznáním)?

V Lukášově evangeliu je to naposled, co Ježíš promlouvá ke svým následovníkům. Nestrhává pozornost na sebe, aby učedníci později rozhlašovali „Měli jste tam být a vidět ho!“ Nazaretský učitel poukazuje na moudrost biblických knih (Lk 24, 32.45). Svým posluchačům zanechává jedinečný interpretační klíč, který jim pomůžeme odhalit smysl Písma. *Vzkříšení člověka* je přeci natolik bláznivá myšlenka, že dřívější čtenáři si na stránkách Tóry nebo proroků raději všimali čehokoli jiného. Šokující setkání s Ježíšem s uzamanými ústy a vyplivujícím rybí kostičky je toho zjevným důkazem.

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

Přejeme si jen, aby každý z vás projevoval stejnou horlivost až do konce, kdy se naplní naše naděje. Nebudte líní, ale spíše napodobujte ty, kteří pro svou víru a trpělivost dostanou dědictví, které mají slíbeno. (Žid 6, 11–12)

Ježíš pověřil své následovníky, aby světu ohlašovali „pokání a odpuštění“. To nejsou charaktery postní doby, ale velikonočního života. Jít ve svém životě po cestě, která směřuje k nebeskému Otci, vzájemně si odpouštět a důvěřovat velkorysosti milosrdného Boha – to jsou skutky, které dosvědčují vzkříšeného Krista.

Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni:

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitba věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1–2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď království tvé!**“

Snad je moudré vzpomenout i na nemocné a na lidi v karanténě, na ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, na zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a na všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Pamětlivi můžeme být i na děti, studenty, jejich sebedisciplínu k učení v této době, pedagogy, akademiky a inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

Brzo už bude konec všemu. Ovládejte se tedy a na věci se dívejte strážlivě, abyste se mohli věnovat modlitbě. (1 Petr 4, 7)

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Povzbuzení apoštola Pavla: (srov. Řím 14, 17–19,22b; SNC+jäg)

„V Božím království nejde o jídlo a pití, ale o spravedlnost, pokoj a radost, jak je dává Duch Svatý. Kdo v tomto duchu slouží Kristu, líbí se Bohu a váží si ho i lidé. Usilujte tedy především o to, co slouží všem k pokoji a ke vzájemnému duchovnímu prospěchu. Buďte šťastni a bez výčitek, když uposlechnete hlas svého svědomí. Řiďte se jím a nezapírejte své přesvědčení.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bohu díky.

V ideálním světě by nyní následovalo slavnostní pohoštění.

Hospodin domluvil. Šalomoun se probudil a hle – by to sen. Vrátil se tedy do Jeruzaléma a přistoupil k Hospodinově truhle Smlouvy. Předložil zápalné a pokojné oběti a uspořádal hostinu pro všechny své služebníky. (1 Král 3, 15)